

Zakres informacji podlegających ujawnieniom
przez Morąsko-Zalewski Bank Spółdzielczy

I. Informacje o charakterze jakościowym dotyczące zarządzania ryzykiem płynności (na podstawie wymagań Rekomendacji P).

1. Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na dwa poziomy:
 - 1) zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - a) Zespół ds. Księgowości i Sprawozdawczości odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową,
 - b) Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielanie kredytów;
 - 2) zarządzanie ryzykiem poprzez identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie o rynku, które sprawuje Zespół Zarządzania Ryzykiem.
2. Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych. Bank podejmuje następujące przedsięwzięcia w celu zapewnienia stabilności źródeł finansowania statutowej działalności:
 - 1) aktualizuje plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów w ramach planu ekonomiczno-finansowego;
 - 2) dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
 - 3) zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego w ramach Funduszu Pomocowego.
3. Bank jest członkiem Zrzeszenia BPS oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W związku z tym zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i w Systemie Ochrony.
Do obowiązków Banku Zrzeszającego należy realizacja następujących zadań na rzecz zrzeszonych banków spółdzielczych:
 - 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych;
 - 2) zabezpieczanie przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych;
 - 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej;
 - 4) prowadzenie rachunków bieżących;
 - 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego;
 - 6) gromadzenie nadwyżek środków pieniężnych banków spółdzielczych;
 - 7) prowadzenie rachunków Depozytu Obowiązkowego;
 - 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Depozytu Obowiązkowego;
 - 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR);
 - 10) pośredniczenie w zakupie przez banki spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony;
 - 11) przeprowadzanie zagregowanych testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności;

- 12) wsparcie w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.
4. Rolą jednostki zarządzającej Systemem Ochrony Zrzeszenia jest realizacja następujących zadań:
- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom zgodnie z unormowaniami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
 - 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Depozytu Obowiązkowego);
 - 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
 - 4) monitorowanie poziomu płynności indywidualnej uczestników i płynności zagregowanej;
 - 5) zapewnienie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy uczestnikami Systemu Ochrony;
 - 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.
- Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nieprzeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzone są na rachunkach prowadzonych w Banku Zrzeszającym.
- Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.
5. Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności, rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum wynoszącego 21.473 tys.zł.

Wielkości miar wskaźników LCR i NSFR przedstawiają się następująco:

Nazwa	Obowiązujący poziom	Wielkość
Wskaźnik NSFR	100%	762%
Wskaźnik LCR	100%	310%

Rodzaje i wartości parametrów charakterystycznych dla wskaźnika LCR Banku na koniec czterech kwartałów roku 2023:

Rodzaj parametru	Miara	Kwartał I	Kwartał II	Kwartał III	Kwartał IV
Zabezpieczenie przed utratą płynności	tys.zł	39.732	42.284	49.244	21.502
Wpływy środków pieniężnych netto	tys.zł	6.039	7.055	8.455	2.823
Wskaźnik pokrycia wpływów netto	%	658	599	582	762

Obliczone wielkości urealnionych luk płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Rodzaj luki płynności	Przedział czasowy luki		
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Luka bilansowa prosta	17.473	-843	-1.076
Luka bilansowa skumulowana	19.768	18.925	17.849
Luka prosta (z pozabilansem)	14.820	-843	-1.159
Luka skumulowana (z pozabilansem)	17.102	16.259	15.100

Bank zakłada możliwość, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, skorzystania z dodatkowych źródeł finansowania w Banku Zrzeszającym BPS SA.

6. Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:
 - 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
 - 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
 - 3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
 - 4) znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
 - 5) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
 - 6) wadliwe plany awaryjne płynności nieuwzględniające szokowych zachowań klientów,
 - 7) niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
 - 8) niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
 - 9) ryzyko reputacji.
7. Bank dywersyfikuje źródła finansowania działalności poprzez:
 - 1) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
 - 2) stosowanie różnych terminów wymagalności depozytów,
 - 3) oferowanie depozytów o różnym charakterze – terminowych i bieżących.
8. Bank ogranicza ryzyka płynności poprzez:
 - 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony,
 - 2) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
 - 3) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie kontynuacji działalności w sytuacji skrajnej,
 - 4) przystąpienie do Systemu Ochrony, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
 - 5) utrzymywanie Depozytu Obowiązkowego w Banku Zrzeszającym,
 - 6) prognozowanie nadwyżek finansowych z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.
9. Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:
 - 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;

- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych, samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
 - 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
 - 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
 - 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
 - 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
 - 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
 - 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem „horyzoncie przeżycia”.
10. Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego i zmiany polityki płynnościowej.
- Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.
11. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystane jako źródło środków płynnych.
- W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:
- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami;
 - 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
- Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:
- 1) brak obciążeń;
 - 2) wysoka jakość kredytowa;
 - 3) łatwa zbywalność;
 - 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;

- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.
Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.
12. Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
13. Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej nie rzadziej niż raz w kwartale.
System informacji zarządczej funkcjonujący w Banku wymaga, aby w zakresie zarządzania ryzykiem płynności raporty zawierały m.in. dane na temat:
- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
 - 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania;
 - 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
 - 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
 - 5) poziomu aktywów nieobciążonych;
 - 6) wyników analizy wartości wskaźników płynności;
 - 7) wyników przeprowadzonych testów warunków skrajnych;
 - 8) poziomu ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
 - 9) stopnia przestrzegania limitów.

II. Informacje o charakterze jakościowym dotyczące systemu kontroli wewnętrznej (na podstawie wymagań Rekomendacji H).

1. Funkcjonujące w Banku systemy zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach):
- 1) pierwsza linia obrony to operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank;
 - 2) na drugą linię obrony składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - b) komórka do spraw zgodności;
 - 3) trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w zakresie realizowanych czynności odpowiednio

stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

2. Zadania przypisane poszczególnym liniom obrony w ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku to:

- 1) pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami;
- 2) druga linia obrony:
 - a) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - b) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - c) ocena adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - d) stosowanie matrycy funkcji kontroli,
 - e) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - f) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości;
- 3) trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

3. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka ds. zgodności.

III. Informacje o charakterze jakościowym dotyczące zarządzania ryzykiem istotnym.

1. Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem istotnym.

Każda aktywność podejmowana przez Bank związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku jest ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne rodzaje ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):

- 1) ryzyko płynności;
- 2) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 3) ryzyko operacyjne;

- 4) ryzyko wyniku finansowego (biznesowe);
 - 5) wystąpienia warunków skrajnych w zakresie adekwatności kapitałowej;
 - 6) ryzyko kapitałowe;
 - 7) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.
2. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku Strategia działania Morąsko-Zalewskiego Banku Spółdzielczego na lata 2022-2024 oraz Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Morąsko-Zalewskim Banku Spółdzielczym, a także zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.
- Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:
- 1) gromadzenie informacji dotyczących ryzyka;
 - 2) pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka;
 - 3) ograniczanie ryzyka powstającego w działalności Banku do akceptowanego poziomu;
 - 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń;
 - 5) ograniczanie/eliminowanie negatywnych skutków ryzyka;
 - 6) raportowanie w sprawie ryzyka.
3. Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

A. Ryzyko kredytowe:

1. Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych, bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.
- Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):
- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego;
 - 2) przeprowadzanie bezpiecznych inwestycji finansowych;
 - 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela;
 - 4) działania organizacyjno-proceduralne.
2. Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:
- 1) ryzyka pojedynczej transakcji;
 - 2) ryzyka łącznego portfela kredytowego.
- Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.
- Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności

kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów;
- 2) wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń informacji z dostępnych baz danych;
- 3) prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów;
- 4) bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania;
- 5) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych;
- 6) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad kredytami trudnymi;
- 7) kontroli działalności kredytowej.

4. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej. Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz ograniczające ryzyko kredytowe. W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji detalicznych zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Bank stosuje ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej, dostosowane do ich charakterystyki ryzyka, określone w „Metodyce oceny zdolności kredytowej osób fizycznych”. W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców obok przyjętych metod oceny zdolności kredytowej, można stosować indywidualne zasady zarządzania. Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do wyników oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem zasad ustanawiania prawnych form zabezpieczenia wierzytelności. Bank udziela kredyty konsumenckie i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w ustawie o kredycie konsumenckim. W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S), Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej, uwzględniający minimum egzystencji.

5. W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku. Narzędziem monitoringu są arkusze analityczne. Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością Banku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz z „Instrukcją oceny i monitorowania wartości nieruchomości w Morąsko-Zalewskim Banku Spółdzielczym” i „Instrukcją: Zasady przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw ” obowiązującymi w Banku.

6. Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

- 1) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów koncentracji;
 - 2) stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów;
 - 3) analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie;
 - 4) badaniu ekspozycji zagrożonych;
 - 5) przedsięwzięciach organizacyjno-kadrowych.
7. Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca, wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy, jak: struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych. W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół Zarządzania Ryzykiem. Raporty dotyczące: koncentracji branżowej, adekwatności kapitałowej, ekspozycji przeterminowanych, koncentracji zabezpieczeń, kredytów zabezpieczonych hipotecznie i analizy detalicznych ekspozycji zawierają zastawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań. Analiza miesięczna i kwartalna opracowywana jest i przedkładana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją sporządzania informacji zarządczej. Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego oraz innych systemów wspomagających Banku. Każdorazowo po zaimportowaniu danych do systemu informatycznego i wygenerowaniu raportów przeprowadzana jest kontrola ich zgodności ze sprawozdawczością Banku za analizowany okres oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi.
8. Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego Banku obejmuje:
- 1) analizę ilościową i wartościową portfela;
 - 2) analizę wskaźnikową;
 - 3) ocenę realizacji limitów koncentracji;
 - 4) analizę jakościową portfela;
 - 5) analizę wrażliwości na wystąpienie sytuacji skrajnej.
9. W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji Zespołu Zarządzania Ryzykiem. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.
10. Limity określające jednostkowe zaangażowanie klienta są monitorowane w momencie udzielania kredytu oraz podczas monitoringu sytuacji klienta po udzieleniu kredytu przez pracownika kredytowego prowadzącego dokumentację danego klienta. Każdy przypadek przekroczenia limitów jednostkowych lub zaistnienia okoliczności uprawdopodobniających wystąpienie takiej sytuacji jest sygnalizowany Dyrektorowi Oddziału, a następnie Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyko kredytowe. Powyższe

działania pozwalają mierzyć, kontrolować i monitorować profil ryzyka kredytowego występującego w działalności Banku.

11. W przypadku wystąpienia w portfelu kredytowym Banku nieakceptowalnego poziomu ryzyka, Zarząd podejmuje działania polegające na:

- 1) ograniczeniu kwoty zaangażowania poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów na kredyty udzielane określonym kredytobiorcom, na duże zaangażowania kredytowe lub na pewne rodzaje kredytów o wysokim stopniu stwierdzonego ryzyka;
- 2) zwiększeniu poziomu zabezpieczeń;
- 3) restrukturyzowaniu zadłużenia;
- 4) doskonaleniu standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej, opracowaniu odpowiednich procedur wewnętrznych;
- 5) podejmowaniu innych zindywidualizowanych działań, zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia.

B. Ryzyko płynności

1. Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótko-, średnio- oraz długoterminowej, dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności;
- 3) minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności;
- 4) monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej powodującej konieczność uruchomienia planu awaryjnego utrzymania płynności;
- 5) minimalizowanie ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości;
- 6) optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych;
- 7) utrzymywanie nadzorczych miar płynności na bezpiecznym poziomie. Bank, pomimo działania w Systemie Ochrony wylicza i utrzymuje zarówno krajowe miary nadzorcze, jak i unijne na wymaganym poziomie w ujęciu indywidualnym.

2. Bank zarządza płynnością:

- 1) bieżącą, w tym dzienną i śróddzienną, tj. aktywnie gospodaruje środkami na rachunku bieżącym, lokując nadwyżki głównie w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe Narodowego Banku Polskiego oraz Skarbu Państwa, a także aktywnie oddziałuje na stan przetrzymywanej w jednostkach organizacyjnych gotówki poprzez ustalanie limitów kasowych;
- 2) płynnością krótko- i średnioterminową poprzez niezależną ocenę wskaźników płynności, wyznaczanie i monitorowanie limitów płynnościowych oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- 3) płynnością długoterminową poprzez badanie stabilności bazy depozytowej oraz ustalanie limitów koncentracji aktywów i pasywów.

3. Głównym źródłem pewnego finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są depozyty stabilne (obliczone z uwzględnieniem wskaźników osadu) oraz fundusze własne Banku. Limity ostrożnościowe dotyczące finansowania długoterminowego ograniczają

znaczące angażowanie się Banku w tego typu aktywa. Bank działa w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, co gwarantuje bezpieczeństwo w obszarze płynności. W celu kształtowania odpowiedniej struktury aktywów i pasywów Bank prowadzi aktywną politykę stóp procentowych.

C. Ryzyko stopy procentowej

1. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest:
 - 1) minimalizowanie ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku;
 - 2) zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem, mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność Banku do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanej wielkości wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.
2. Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:
 - 1) do pomiaru poziomu ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej;
 - 2) do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego oraz wartości ekonomicznej kapitału Banku (wpływ na fundusze własne);
 - 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy oraz wartość ekonomiczną kapitału;
 - 4) Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

D. Ryzyko operacyjne

1. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:
 - 1) utrzymanie narażenia Banku na wystąpienie strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na poziomie akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju jednostki;
 - 2) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia niezależne od jego działań;

- 3) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgłaszania, rejestrowania i analizowania zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz wprowadzania działań zabezpieczających.
2. Cele szczegółowe to:
 - 1) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania;
 - 2) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik działalności Banku;
 - 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka;
 - 4) ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych RODO oraz zapewnienie bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D”;
 - 5) zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałania finansowania terroryzmu;
 - 6) zapewnienie bezpieczeństwa płatności elektronicznych.
3. Zakładany wzrost skali działalności Banku stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji podmiotu na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m.in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczania możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych, generujących straty.
4. Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego, jest:
 - 1) bieżące dostosowywanie systemu do wymogów prawa;
 - 2) wprowadzanie nowych produktów;
 - 3) wprowadzanie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych;
 - 4) bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych;
 - 5) monitorowanie zgodności z wymogami Rekomendacji D.

E. Ryzyko wyniku finansowego (biznesowe)

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu adekwatnego do skali podejmowanego ryzyka.
2. Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia działania) oraz monitorowania wykonania planu.
3. Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

- 1) angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego;
 - 2) analizę potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania;
 - 3) analizę konkurencji w kontekście rozwoju oferty produktowej i usługowej oraz polityki cenowej;
 - 4) dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów;
 - 5) zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów i świadczonych usług;
 - 6) stosowanie elastycznego podejścia w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen;
 - 7) prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach (dożynki, dni miasta itp.),
 - 8) aktywizacja sprzedaży poprzez szkolenia sprzedażowe pracowników, budowanie postaw prosprzedażowych,
 - 9) optymalizacja kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych.
4. Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.
 5. Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno-finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

F. Ryzyko kapitałowe

1. Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej Banku jest budowa odpowiedniej bazy funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):
 - 1) sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych;
 - 2) zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych;
 - 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE;
 - 4) optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym;
 - 5) monitorowanie poziomu wskaźnika dźwigni finansowej;
 - 6) uwzględnianie poziomu wskaźników kapitałowych oraz wskaźnika dźwigi w określaniu polityki dywidendowej Banku.
2. Poziom funduszy własnych:
 - 1) Bank jest zobowiązany utrzymywać kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
 - 2) Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- a) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufony kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR,
 - b) oszacowana przez Bank kwota niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufony kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR;
- 3) Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 10,5 proc. oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż 8,5%;
 - 4) w przypadku obniżenia łącznego wskaźnika kapitałowego poniżej poziomu 10,5 proc., Bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka;
 - 5) Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności podmiotu;
 - 6) niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany, w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym Bank prowadzi działalność;
 - 7) Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR;
 - 8) w celu utrzymania wskaźników kapitałowych na wymaganym poziomie Bank podejmuje działania polegające na:
 - a) zwiększeniu wielkości funduszu zasobowego poprzez dokonywanie odpisów z zysku w kolejnych latach,
 - b) przeprowadzaniu analizy zasad tworzenia wymogów kapitałowych,
 - c) zmianie struktury aktywów pod kątem wag ryzyka,
 - d) zmianie struktury aktywów na bardziej dochodowe,
 - e) sprzedaży części portfela kredytowego,
 - f) stosowaniu innych środków.

Ww. działania mają za zadanie osiągnięcie założonych wartości wskaźników kapitałowych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

3. Budowa funduszy własnych Banku:

- 1) podstawowym źródłem zwiększania funduszy własnych jest wynik finansowy;
- 2) wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założenia do planu ekonomiczno-finansowego;

- 3) Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na wartość wskaźnika kapitałowego i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej;
 - 4) Bank wykorzystuje wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych do określania wielkości buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny poziom wskaźnika kapitałowego oraz uwzględnia założenia planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych, ujęte w Polityce kapitałowej;
 - 5) Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych funduszy własnych;
 - 6) strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku, przeprowadzanej po zakończeniu każdego roku kalendarzowego;
 - 7) wieloletni plan zwiększania funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku;
 - 8) Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla jego bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej;
 - 9) w celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w Banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych;
 - 10) Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę swoimi funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych funduszy własnych, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.
4. Wymogi kapitałowe:
- 1) Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE;
 - 2) Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe;
 - 3) w ramach polityki kapitałowej określone są limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku;
 - 4) analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości;
 - 5) Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych, którego wyniki prezentowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
 - 6) Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie powodowało ono przekroczenia limitów, o których mowa w Rozporządzeniu 575/2013 UE;
 - 7) ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego są dostosowane do profilu ryzyka

występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

5. Zarządzanie ryzykami:

- 1) Bank podejmuje ryzyko o skali zapewniającej utrzymanie wartości łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie nie niższym niż 10,5 proc. oraz wartości współczynnika kapitału Tier I powyżej 8,5 proc.;
- 2) w cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, uwzględniając w tym celu kryteria ilościowe i jakościowe;
- 3) Bank tworzy zatwierdzane przez Zarząd procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku;
- 4) procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe;
- 5) Bank podejmuje ryzyko o skali odpowiednio dostosowanej do wielkości posiadanych funduszy własnych.

6. Długofalowe cele kapitałowe:

- 1) realizacja celów kapitałowych Banku następuje poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej;
- 2) długoterminowe cele kapitałowe Bank osiąga poprzez działania:
 - a) dążenie do posiadania funduszy własnych zapewniających utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie określonym w Strategii działania i w planie ekonomiczno-finansowym Banku;
 - b) dążenie do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:
 - fundusz udziałowy – maksimum 20 proc.,
 - pozostałe fundusze łącznie – minimum 80 proc.;
 - c) przeznaczenie co najmniej 90 proc. kwoty wypracowanego rocznego zysku netto na zwiększenie funduszy własnych Banku. Poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
 - założeniami Strategii działania Banku,
 - stanem bieżącej adekwatności kapitałowej Banku,
 - zmiennością wyniku finansowego netto,
 - obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną,
 - funkcjonowaniem Banku w ramach Systemu Ochrony Instytucjonalnej,
 - d) zabieganie o uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 2 proc. funduszu udziałowego, nie przekroczyła 30 proc. funduszu udziałowego Banku;
 - e) dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie do maksymalnie 10 proc. uznanego kapitału Banku.

IV. Organizacja zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:
 - 1) Rada Nadzorcza;
 - 2) Zarząd;
 - 3) Zespół Zarządzania Ryzykiem;
 - 4) Stanowisko ds. zgodności;
 - 5) Zespół Analityków Kredytowych;
 - 6) pozostali pracownicy Banku;
 - 7) audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Zespół Zarządzania Ryzykiem.
System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania Bankiem i obejmuje:
 - 1) adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka;
 - 2) strategię, polityki, procedury i plany;
 - 3) adekwatne systemy informacji zarządczej;
 - 4) proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

V. System informacji zarządczej

1. Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:
 - 1) informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku dokonywaną przez odpowiednie organy statutowe;
 - 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu;
 - 3) uwzględniany w raportowaniu zakres informacji powinien pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania jednostki;
 - 4) nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie;
 - 5) w przyjętym Systemie informacji zarządczej przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
 - 6) jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o rodzaj ustaleń biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych;
 - 7) System Informacji Zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.
2. W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje uwzględnianych informacji:
 - 1) mających charakter strategiczny dla Banku;
 - 2) dotyczących realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz odnoszących się do adekwatności kapitałowej;
 - 3) dotyczących monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka;
 - 4) wynikających z oceny adekwatności kapitałowej;

- 5) dotyczących oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
 - a) wykonanie planu ekonomiczno-finansowego (w tym przez poszczególne jednostki organizacyjne),
 - b) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
 - c) strukturę przychodów i kosztów,
 - d) wyniki osiągane na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
 - e) uzyskane wartości wskaźników ekonomicznych, określających akceptowalny poziom ryzyka;
 - 6) wynikających z realizacji zadań określonych w regulacjach zewnętrznych, w tym rekomendacjach nadzorczych;
 - 7) dotyczących realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.
3. W realizacji zadań objętych Systemem informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
- 1) Rada Nadzorcza;
 - 2) Zarząd;
 - 3) Główny Księgowy;
 - 4) Zespół Zarządzania Ryzykiem;
 - 5) Zespół ds. Księgowości i Sprawozdawczości;
 - 6) Stanowisko obsługi informatycznej;
 - 7) Zespół organizacyjno-administracyjny;
 - 8) Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI);
 - 9) Inspektor Ochrony Danych (IOD);
 - 10) Stanowisko ds. zgodności.
4. Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Zespół Zarządzania Ryzykiem. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:
- 1) miesięcznie Zarząd otrzymuje skróconą informację na temat ogólnego poziomu ryzyka (analiza wskaźników ogólnego poziomu ryzyka) oraz sytuacji finansowej Banku;
 - 2) w cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje również wyniki analiz odnoszących się do ryzyka płynności i ryzyka stopy procentowej oraz wartości współczynników kapitałowych – w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą analizy;
 - 3) w zakresie poziomu ryzyka kredytowego analiza kwartalna przekazywana jest w terminie:
 - a) do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy, obejmująca ustalenia przeprowadzonego badania struktury obligi kredytowego, limitów, poziomu rezerw celowych, wyników testów warunków skrajnych,
 - b) do końca drugiego miesiąca po upływie kwartału w zakresie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
 - c) raz na pół roku, do końca pierwszego miesiąca po zakończeniu półrocza – wyniki analizy ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - d) do 30 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy – raporty z analizy procesu restrukturyzacji i windykacji kredytów zagrożonych;

- 4) w zakresie ryzyka operacyjnego – opracowania przekazywane są w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza;
 - 5) w zakresie ryzyka braku zgodności, w formie sprawozdania z realizacji zadań wykonywanych przez Stanowisko ds. Zgodności – dla Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu w terminie do końca miesiąca po upływie kwartału, którego analiza dotyczy;
 - 6) w zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu przekazywana jest do 20 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy;
 - 7) raz w roku do końca grudnia – weryfikacja przyjętych regulacji i procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym wykonania limitów, wyników testów warunków skrajnych i realizacji planów awaryjnych itp.
5. Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych, składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie stwierdzonego poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej, w cyklach:
- 1) na każdym planowanym posiedzeniu Rady Nadzorczej - skróconą informację na temat ogólnego poziomu ryzyka (analiza wielkości wskaźników ogólnego poziomu ryzyka) oraz sytuacji finansowej Banku;
 - 2) co najmniej raz na pół roku – syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową.

Sporządził: Zespół Zarządzania Ryzykiem

Zarząd